

Høringsnotat vedrørende forslag til folketingsbeslutning om Danmarks ratifikation af Parisaftalen

Kontor/afdeling
Internationalt Kontor

Dato
3. oktober 2016

J nr. 2016-890

/EHC/LSH/CHRR

Udkast til folketingsbeslutning om Danmarks ratifikation af Parisaftalen har af Energistyrelsen været udsendt i høring fra den 30. juni 2016 til den 11. august 2016.

Energistyrelsen har modtaget i alt 13 høringssvar. CO-industri, Forsikring og Pension, Danske Maritime, Landbrug & Fødevarer, Dansk Energi, DANVA, IWGIA, 92-gruppen (på vegne af CARE Danmark, Danmarks Naturfredningsforening, Dansk Ornitologisk Forening / BirdLife Danmark, Det Økologiske Råd, Greenpeace, Klimabevægelsen, Sex&Samfund, Verdens Skove og WWF Verdensnaturfonden), NOAH og Dansk Industri har i deres høringssvar afgivet bemærkninger til beslutningsforslaget. Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Byggeri og Energitilsynet har ikke haft bemærkninger til lovforslaget. Høringssvarene har givet anledning til enkelte tilføjelser, præciseringer og justeringer.

I det følgende gennemgås under tematiske overskrifter det væsentligste indhold i høringssvarene. Energistyrelsens eventuelle kommentarer til de enkelte høringssvar er anført i kursiv. Energistyrelsen har alene kommenteret på de høringssvar/dele af høringssvarene, som foreslår konkrete ændringer i bemærkningerne til beslutningsforslaget. I kommentarerne anføres det i hvilket omfang forslagene fra høringssvarene har afstedkommet ændringer i bemærkningerne til beslutningsforslaget.

Det bemærkes, at høringssvarene kun er gengivet i hovedtræk. Ønskes detaljerede oplysninger om svarenes indhold, henvises der til de fremsendte høringssvar.

Danmarks ratifikation af Parisaftalen

Samtlige høringssvar bifalder Danmarks ratifikation af Parisaftalen.

EU's ratifikation af Parisaftalen

92-gruppen ønsker at beslutningsforslaget redegør for de mulige konsekvenser, hvis Parisaftalen træder i kraft uden, at EU er part til aftalen. Derudover mener 92-gruppen, at det ikke er helt korrekt, når forslaget giver udtryk for, at det er en betingelse for EU's ratifikation, at alle medlemsstaterne har afsluttet deres nationale ratifikationsprocedurer.

Energi-, Forsynings- og
Klimaministeriet

Stormgade 2-6
1470 København K

T: +45 3392 2800
E: efkm@efkm.dk

www.efkm.dk

Det bemærkes, at der på nuværende tidspunkt ikke er endelig klarhed over de potentielle konsekvenser, hvis Parisaftalen træder i kraft, uden at EU er part til aftalen. Derfor er det ikke muligt fyldestgørende at belyse disse konsekvenser i beslutningsforslaget.

I forhold til EU's samlede ratifikation kan det oplyses, at når der i beslutningsforslaget refereres til, at det er en betingelse for EU's ratifikation, at alle medlemsstaterne har afsluttet deres nationale ratifikationsprocedurer, så sker dette ikke med henvisning til rammerne i Parisaftalen men til den juridiske praksis i EU. Der henvises her til en analyse fra Rådets Juridiske Tjeneste om ratifikation af Parisaftalen af 3. maj 2016, hvori Rådets Juridiske Tjeneste vurderer, at det jf. EU-domstolens retspraksis i relation til såkaldte 'blandede aftaler' (hvor aftalens sagsområde delvis henhører under Unionens kompetence, delvis medlemsstaternes som det er tilfældet med Parisaftalen), som udgangspunkt er forpligtiget til at koordinere deres ratifikation. Rådets Juridiske Tjeneste vurderer dog også, at dette princip kan fraviges i exceptionelle tilfælde, såfremt der er konsensus herom blandt alle medlemsstater i Rådet. I lyset af de særlige omstændigheder i september 2016, hvor flere store parter, herunder USA og Kina, har ratificeret aftalen, og at der er sandsynlighed for, at Parisaftalen træder i kraft inden COP22 og uden EU, vurderes det således muligt at vedtage samt deponere EU's fælles ratifikationsinstrument selvstændigt, og inden medlemsstaterne er klar til at deponere deres ratifikationsinstrumenter. Teksten om Forholdet til EU-retten (afsnit 8) er således justeret, så den reflekterer disse særlige omstændigheder.

Generelt om ambitionsniveauet i Parisaftalen

92-gruppen anfører i sit høringssvar, at ambitionssøgning er en bindende del af Parisaftalen, og at det derfor bør fremgå klarere i beslutningsforslaget, at ambitions-mekanismen i Parisaftalen forpligter parterne til at øge ambitionen over tid.

Det bemærkes, at det allerede fremgår af bemærkningerne til beslutningsforslaget, at der er en forpligtelse til at øge ambitionsniveauet over tid, idet det anføres, at en NDC altid skal være mere ambitiøs end den forrige NDC (i afsnit 3 under beskrivelsen af Artikel 4). Samtidigt er teksten i bemærkningerne til beslutningsforslaget nu justeret således, at dette også fremgår eksplicit i afsnittet om Danmarks klimaindsats (afsnit 4.1), hvor det ligeledes er tilføjet, at Danmark som noget nyt vil være forpligtet til at øge sit ambitionsniveau over tid.

NOAH anfører i sit høringssvar, at man ikke mener, at Parisaftalen er den sejr for klimaet, som mange har udlagt den som. NOAH anfører hertil, at aftalen har store mangler og svagheder, og at der ikke er sammenhæng mellem mål og midler. Herunder fremhæver NOAH, at midlerne er baseret på frivillighed, og at man sætter sin lid til spekulative teknologier. NOAH fremhæver også, at aftalen bygger på kvotehandel, som i EU har været virkningsløs. Dernæst fremhæves det, at finansieringen af klimatilpasning til udviklingslandene mangler mål og ansvar, og at

det kollektive mål om årligt fra 2020 at mobilisere 100 mia. USD i klimafinansiering er utilstrækkeligt. NOAH kommer endvidere med en række anbefalinger til, hvad Danmark og EU bør gøre for at hæve ambitionsniveauet i forhold til disse punkter.

DI fremhæver, at Parisaftalen er et historisk skridt og det første fyldestgørende internationale svar på at få sikret kloden mod farlige klimændringer. DI refererer endvidere til, at det fremgår af bemærkningerne til beslutningsforslaget, at UNEP har vurderet, at reduktionsbidragene til Parisaftalen kun rækker til at holde de langsigtede globale temperaturstigninger på 3-3,5 grader. DI anfører hertil, at man finder det værd at supplere med, at FN i forbindelse med en synteserapport fra 30. oktober 2015 vurderede en langsigtet effekt af de indmeldte reduktionsbidrag i 2100 svarende til en temperaturstigning på omkring 2,7 grader.

Hertil bemærkes, at mens eksekutivsekretæren for FN's Klimakonvention (UNFCCC), Cristiana Figueras ganske vist refererede til estimatet på 2,7 grader i forbindelse med udgivelsen af UNFCCC's synteserapport, så stammer dette estimat ikke fra UNFCCC's synteserapport men fra det Internationale Energiagentur, IEA. På denne baggrund er det nu indføjet i afsnit 7 i bemærkningerne til beslutningsforslaget, at IEA er kommet med dette estimat.

Udmøntningen af EU's 2030-reduktionsbidrag og EU's ambitionsniveau

Landbrug & Fødevarer anfører i sit høringsvar, at den interne udmøntning i EU af aftalen for de ikke-kvotebelagte sektorer udgør en trussel mod dansk landbrugs- og fødevarereproduktion. Landbrug & Fødevarer mener derfor, at samspillet mellem Parisaftalen og udmøntningen af EU's reduktionsbidrag i langt højere grad bør reflekteres i bemærkningerne til beslutningsforslaget, og særligt Europa-Kommissionens forslag til byrdefordelingen i de ikke-kvotebelagte sektorer som fremlagt 20. juli 2016. Landbrug & Fødevarer lægger herunder vægt på at: 1) Europa-Kommissionens forslag til byrdefordelingen kan medføre betydelige samfundsøkonomiske omkostninger nationalt, herunder særligt for den konkurrenceudsatte danske landbrugs- og fødevarerindustri, 2) Parisaftalens fokus på fødevarerforsyningsikkerhed bør understreges og efterleves i EU's klimapolitik, 3) en forhøjelse af EU's reduktionsbidrag for 2030 bør undgås, indtil der sikres en fair og omkostningseffektiv byrdefordeling, 4) Danmark bør godskrives for sit særligt høje bidrag til finansiering af klimaindsatsen i udviklingslandene i forbindelse med forhandlingerne om byrdefordelingen af EU's reduktionsmål, 5) Parisaftalens fokus på optag af drivhusgasser i skov og jorder bør medføre en øget forskningsindsats og dertilhørende midler til landbrugs- og fødevarerområdet.

Energistyrelsen bemærker, at det ligger uden for beslutningsforslagets formål at behandle udmøntningen af EU's reduktionsbidrag, herunder byrdefordelingen for de ikke-kvotebelagte sektorer. EU's reduktionsbidrag er ikke indeholdt i selve Parisaftalen, og Danmarks ratifikation af Parisaftalen omfatter derfor ikke i sig selv EU's eller Danmarks reduktionsbidrag. De konkrete forslag til udmøntningen af EU's reduktionsbidrag behandles særskilt i den almindelige lovgivningsprocedure

og via den nationale EU-beslutningsprocedure, herunder Europa-Kommissionens forslag til revision af kvotehandelsdirektivet, forslag til byrdefordelingsaftalen for de ikke-kvotebelagte sektorer samt forslag om integration af udledninger og optag fra skove og jorde. De konkrete forslag har været sendt i specialudvalgshøringer som et led i den almindelige lovgivningsprocedure. Teksten i beslutningsforslaget er dog nu justeret således, at det fremgår, at det danske reduktionsbidrag i henhold til Europa-Kommissionens forslag skal være på 39 pct. reduktion i 2030 i forhold til 2005, og det er tilføjet, at der vil være adgang til en række fleksibilitetsmekanismer til at indfri målet. Endvidere er det indføjet, at når der senere i EU bliver vedtaget konkret lovgivning for EU's klima- og energipolitikker for perioden 2020-2030, kan det få væsentlige statsfinansielle, samfundsøkonomiske og erhvervsøkonomiske konsekvenser. Endelig er der for så vidt angår de økonomiske og administrative konsekvenser indføjet en henvisning i bemærkningerne til beslutningsforslaget til grund- og nærhedsnotater til Folketingets Europaudvalg om EU-Kommissionens forslag til henholdsvis revision af EU's kvotehandelsdirektiv, byrdefordelingsaftale for de ikke-kvotebelagte sektorer samt integration af udledninger og optag fra skove og jorde.

Dansk Energi noterer sig, at den første runde af reduktionsbidrag til aftalen ikke er tilstrækkelige til at nå 2 eller 1,5 graders-målsætningen. Dansk Energi mener derfor, at EU bør øge klimaindsatsen for de kvotebelagte sektorer (ETS) frem med 2030 med yderligere reformer af det europæiske kvotehandelssystem inden 2020. Dansk Energi mener, at Danmark bør tage initiativ til at øge EU's ambitioner for de kvotebelagte sektorer, når rammerne for byrdefordelingen for de ikke-kvotebelagte sektorer er forhandlet på plads. Endvidere at Danmark bør presse på for, at Europa-Kommissionen hurtigst muligt analyserer mulighederne for at forstærke kvotesystemet yderligere f. eks. ved at forhøje reduktionsfaktoren af kvoter, annullere kvoter og/eller at forøge faktoren for overførsel af kvoter til MSR.

92-gruppen anfører, at EU's nuværende reduktionsmål for 2020-2030 er forældet og utilstrækkeligt, og at Danmark bør bruge sin ratifikation til at påvirke EU til "at bringe sig på linje med Parisaftalen", herunder arbejde for at EU allerede i 2018 i forbindelse med den 'faciliterende' dialog står klar til at hæve målene. 92-gruppen fremhæver endvidere, at Europa-Kommissionen bør sætte det forberedende analysearbejde i gang hurtigst muligt med henblik på at kunne indmelde et mere ambitiøst reduktionsbidrag i 2020, og at EU's konsekvensanalyse allerede bør være klar forud for den 'faciliterende' dialog i 2018. Det anføres, at Danmark i anledning af sin ratifikation bør sikre, at EU-Kommissionen igangsætter dette analysearbejde.

DI anfører, at Danmark som en del af EU skal vise ansvar og leve op til EU's reduktionsbidrag. DI mener endvidere, at det er vigtigt for EU at få implementeringen af 2030-rammerne på plads forud for nye internationale drøftelser om den internationale klimaindsats. DI er desuden enig i, at det er for

tidligt at redegøre fyldestgørende for de samfunds- og erhvervsøkonomiske konsekvenser i beslutningsforslaget, idet EU er i færd med at udforme de regulatoriske rammer frem mod 2030.

Dansk klimafinansiering

Landbrug og Fødevarer anfører, at rammevilkårene for klimafinansiering i udviklingslandene for landbrugs- og fødevarerektoren bør forbedres både tværgående i forhold til udviklingspolitikken såvel som i forhold til udmøntning af specifikke midler fra klimapuljen.

92-gruppen anfører, at det bør fremgå af bemærkningerne til beslutningsforslaget, at jf. Parisaftalen (Artikel 9.4) skal klimafinansiering for at kunne medregnes i opfyldelsen af ilandenes målsætning om at mobilisere 100 mia. USD årligt fra 2020 særligt prioritere de fattigste lande og små østater. 92-gruppen kommer endvidere med en række konkrete anbefalinger vedr. den danske klimafinansiering, ligesom det anføres, at det vil være logisk og rimeligt, at Danmark i forbindelse med ratifikationen genetablerer og opskalerer klimapuljen.

For så vidt angår 92-gruppens bemærkning om hvad der kan medregnes i opfyldelsen af de 100 mia. USD bemærkes, at artikel 9.4 i Parisaftalen ikke siger noget om, hvilke regler der gælder for opgørelse af klimafinansiering, men derimod at der bør tilstræbes en balance mellem tilpasningsindsatsen og reduktionsindsatsen i tilvejebringelsen af øgede finansielle ressourcer, og at der i den forbindelse bør tages hensyn til udviklingslandenes nationale strategier og prioriteter, særligt de mindst udviklede lande og små østater. Der er nu indføjet en formulering i bemærkningerne til beslutningsforslaget (i afsnit 3, under beskrivelsen af Artikel 9), som præciserer dette.

Teknologiudvikling- og overførsel

CO-industri fremhæver, at der i beslutningsforslaget lægges op til en ambitiøs dansk indsats, når det gælder støtte til teknologiudvikling og –overførsel, der bl.a. omfatter offentlig-private initiativer som 'Mission Innovation'. CO-industri anfører, at et oplagt dansk fokus i forbindelse med Mission Innovation vil være at understøtte innovationsevnen i danske virksomheder ved blandt andet at styrke den tekniske forskning generelt samt mere specifikt Innovationsfonden og EUDP.

Klimatilpasning

Forsikring & Pension bakker op om en aktiv indsats for at reducere temperaturstigningerne og forebygge mod de skader, det ændrede klima forårsager. Forsikring og Pension fremhæver kommunerne som en central aktør i forhold til forebyggelse, og anfører, at det er et problem, at der ikke er noget krav om opfølgning og opdatering af de klimatilpasningsplaner, som kommunerne udarbejder. Endvidere anføres, at lokalplaner og bygningsreglementer bør sikre, at byer og boliger beskyttes mod oversvømmelse. Forsikring og Pension bemærker,

at man gerne bidrager til arbejdet med at gøre Danmark mere robust over for klimaforandringerne samt til den grønne omstilling gennem bæredygtige investeringer understøttet af klare rammer fra Folketinget.

Vandsektorens bidrag til klimaindsatsen

DANVA anfører, at danske vandselskaber kan yde et væsentligt bidrag til reduktion af udledninger samt til klimatilpasning. DANVA fremhæver, at vandselskaberne særligt kan bidrage til reduktion af udledninger af klimagasser fra vandforsyning og spildevandsrensning, herunder reduktion af lattergas, samt reduktion af udledninger ved hjælp af skovrejsning som et led i grundvandsbeskyttelsen. DANVA anfører endvidere, at der er behov for at se på danske regler og afgifter for at sikre, at alle potentialer bliver udnyttet. I forhold til klimatilpasningsindsatsen fremhæver DANVA, at mange danske vandselskaber kan bidrage med videndeling til ulandenes klimaindsats.

Menneskerettigheder og oprindelige folks rettigheder

IWGIA bemærker, at menneskerettigheder og oprindelige folks rettigheder er en vigtig del af Parisaftalen. IWGIA foreslår at det fremhæves i bemærkningerne til beslutningsforslaget, at der i Parisaftalens præambel er fokus på menneskerettigheder og oprindelige folks rettigheder samt at aftalens artikel 7 stk. 5 om klimatilpasning også nævner bidrag fra oprindelige folks viden. Endvidere ønsker IWGIA, at afsnittet om Danmarks klimaindsats nævner, at Danmark vil arbejde for at sikre menneskerettigheder og oprindelige folks rettigheder ved implementeringen af Parisaftalen. Endelig ønsker IWGIA at det danske arbejde for at fremme en rettighedsbaseret tilgang og inklusion af oprindelige folk i udviklingen og implementeringen af REDD+ mekanismen fremhæves i bemærkningerne til beslutningsforslaget.

På baggrund af bemærkningerne, er den af IWGIA foreslåede formulering vedr. menneskerettigheder og oprindelige folks rettigheder i Parisaftalens præambel nu indføjet i afsnit 3 i bemærkningerne til beslutningsforslaget. Der er foretaget mindre justeringer i formuleringen, herunder med tilføjelse af "kønnenes ligestilling" som et forhold, der også skal respekteres, fremmes og tages hensyn til jf. Parisaftalens præambel. Ligeledes er den af IWGIA foreslåede formulering vedr. integration af oprindelige folks viden i tilpasningstiltag nu indføjet i teksten, ligesom der er tilføjet formuleringer vedr. hensynet til fattige og udsatte grupper, herunder oprindelige folk samt menneskerettigheder og kønnenes ligestilling i afsnittet om Danmarks bidrag til klimafinansiering, teknologioverførsel og kapacitetsopbygning. For så vidt angår REDD+ mekanismen findes det, at den rettighedsbaserede tilgang allerede er reflekteret tilstrækkeligt i teksten, og der er således ikke justeret i teksten i denne henseende.

Mål for den maritime sektor

Danske Maritime bemærker, at Parisaftalen opstiller mål, som også den maritime industri bør stille imod at opfylde. Danske Maritime finder, at den praktiske udformning af en maritim regulering af drivhusgasser bør ske i IMO, men at det globale samfund bør sætte sig høje men realistiske mål. Danske Maritime foreslår, at der - såfremt det er muligt at afgive udtalelser i forbindelse med ratifikation - i en dansk udtalelse henvises til arbejdet i IMO og udtrykkes ønske om, at IMO opstiller konkrete mål for den maritime sektor.

Der gøres opmærksom på, at det ikke umiddelbart er muligt at afgive en udtalelse i forbindelse med ratifikationen af Parisaftalen.

Den internationale skovindsats

92-gruppen fremhæver i sit høringssvar, at skovbevaring er en central del af at forebygge klimaforandringer og anfører, at Danmark bør prioritere skovindsatsen uden for eget territorium. Endvidere opfordres konkret til, at Danmark - bl.a. via den alliance, der i december 2015 underskrev Amsterdam-erklæringen om at eliminere afskovning fra EU's vareindkøb - arbejder for, at EU-Kommissionen fremsætter lovforslag, der sikrer, at EU ikke via sin efterspørgsel bidrager til afskovning uden for sit eget territorium.